

PREDGOVOR

Ravnopravnost žena i muškaraca je fundamentalna dimenzija zaštite i promovisanja ljudskih prava i sadrži snažne indikatore za ravnopravnost i stepen demokratije. Bez ravnopravnosti polova nemoguće je imati potpuno pravedno, demokratsko i razvijeno društvo.

Znamo da muškarci i žene, naročito zbog socijalne konstrukcije biološkog pola, imaju različite prioritete, organizuju svoje živote na različite načine i imaju neravnan pristup ekonomskim resursima, socijalnim povlasticama, karijeri i sl. Zbog toga naizgled neutralne politike i mjere imaju različite uticaje na žene i muškarce, jer oni proživljavaju različitu društvenu, ekonomsku i kulturnu stvarnost. Prema tome, gender mora biti ta ključna varijabla kad definišemo, sprovodimo i procjenjujemo politike i mjere, sredstva i resurse, jer su oni namijenjeni konkretnim ljudskim bićima.

Škole ne postoje izolovane od društva: one prenose društvene modele, a pošto je društvo karakteristično po rodnoj diskriminaciji, ovi modeli se neizbježno ponavljaju u školama. U skladu s tim, odsustvo formalne diskriminacije nije dovoljno da garantuje da će školski sistem biti podsticaj za stvarnu ravnopravnost. Obrazovanje je, dakle, ključna meta za rodnu ravnopravnost jer uključuje načine na koje društvo prenosi norme, znanje i vještine. Od presudne važnosti je da sistemi obrazovanja i svi elementi tih sistema (nastavno osoblje, škole, udžbenici, istraživački instituti i sl) osnažuju podjednako djevojčice i dječake i da vode brigu o uravnotežavanju postojećih gender hijerarhija.

U tu svrhu, uz podršku Komiteta za ravnopravnost polova između žena i muškaraca Savjeta Evrope, omogućili smo prevod i štampanje ove publikacije, kako bi prakse i iskustva zemalja članica Savjeta Evrope bili dostupni našim institucijama koje su nadležne za oblast obrazovanja. Tu prije svega mislimo na Ministarstvo prosvjete i kulture i Republički pedagoški zavod Republike Srpske, sa kojima smo već započeli niz aktivnosti na uvođenju principa ravnopravnosti polova u obrazovanje na svim nivoima. To je dio primjene Zakona o ravnopravnosti polova u BiH («Službeni glasnik BiH», broj 16/03), koji propisuje obaveze nadležnih vlasti i obrazovnih institucija da u svojim nastavnim planovima i programima obezbijede eliminaciju nastavnih sadržaja koji podstiču neravnopravnost i diskriminaciju po osnovu pola. Takođe, prema članu 6. Zakona o ravnopravnosti polova u BiH, sadržaji koji promovišu jednakost polova moraju biti sastavni dio nastavnog programa za sve nivoe obrazovanja.

Gender centar RS će i dalje saradivati sa obrazovnim institucijama, kako u primjeni dosad realizovanih materijala i priručnika, tako i u budućem radu na uvođenju principa ravnopravnosti polova u vaspitno-obrazovne procese, u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova u BiH i drugim međunarodnim dokumentima.

Smatramo da će ova publikacija dati poticaj svima koji se profesionalno bave obrazovanjem da ugrade principe jednakosti i ravnopravnosti polova u svoj rad i da na najbolji način promovišu uzajamnu toleranciju i saradnju žena i muškaraca kao dvije polovine čovječanstva. To je jedna od osnovnih pretpostavki za izgradnju ljepših i humanijih odnosa među polovima, uz poštovanje različitosti koje su nam biološki date.

Spomenka Krunić, direktorica

Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Republike Srpske